

Het Korps Militaire Politie / Koninklijke Marechaussee

Reeks artikelen over de geschiedenis van het Wapen,
Deel XVIII
Door dr. J.P.E.G. Smeets

Kort na de bevrijding van Nederland werd een begin gemaakt met de vorming van een strijdmacht die een einde moest maken aan de Japanse bezetting van Nederlands-Indië. Voor deze strijdmacht was ook militaire politie nodig. Ongeveer dertig beroeps- en reserve-officieren, onderofficieren en Oorlogsvrijwilligers werden uitgekozen om in Engeland een basistraining en een voortgezette kaderopleiding te volgen. Na de capitulatie van Japan op 15 augustus 1945 wijzigde de taak van de strijdmacht en van de dertig in opleiding zijnde collega's. Zij zouden het kader gaan vormen voor de dienstplichtige militairen die deel uit zouden gaan maken van de bij de strijdmacht ingedeelde politie-eenheden. Na de oorlog werd de Koninklijke Landmacht opgebouwd volgens het Engelse model. In een Britse divisie was standaard één compagnie MP ingedeeld. In Nederlands-Indië zouden de politie-eenheden niet alleen MP-taken moeten vervullen, maar ook burger-politiediensten moeten verrichten. Er werd daarom besloten per divisie twee compagnieën KMar in te delen. Deze eenheden werden formeel aangeduid als 'Divisie Marechaussee Compagnie' (DMC), voorafgegaan door een volgnummer. Begin mei 1946 kwamen de eerste dienstplichtige marechaussees, bestemd voor indeling bij de 1 e Divisie '7 December', onder de wapenen in het Koning Willem III kazerne te Apeldoorn. Na hun opleiding te hebben voltooid vertrokken zij vanaf september 1946 als 1 en 2 DMC met de 1 e Divisie '7 December' naar Nederlands-Indië. Met de 2 e Divisie (Palmboom) gingen begin 1947 3 en 4 DMC mee. Begin 1948 vertrokken 5 en 6 DMC, ingedeeld bij de 3 e Divisie (Drietand). Voor de aflossing van eerder vertrokken personeel

werd ook nog 43 DMC (slechts 30 man sterk) begin 1948 uitgezonden. In mei 1946 was door generaal S.H. Spoor, de Legercommandant in Nederlands-Indië, de oprichting van het Korps Militaire Politie bevolen. Als commandant werd aangewezen majoor (later kolonel) H.E.M. Bakhuys. Na aankomst in Nederlands-Indië werd het marechausseeperoneel samengevoegd met het aldaar reeds aanwezige MP-personeel van KL en KNIL. De officiële naam van de samengevoegde eenheden werd: Korps Militaire Politie / Koninklijke Marechaussee. Dit korps is formeel per 14 augustus 1946 opgericht. Het was van belang de binnen deze samengevoegde eenheden aanwezige kennis en ervaring zo veel mogelijk gelijkelijk te verdelen. Dit 'mengen' heette in het spraakgebruik 'een tjampoertje' (tjampoer betekent mengelmoes in het Maleis). Vandaar de naam 'Tjampoer Marechéplisie'! Het Korps Militaire Politie / Koninklijke Marechaussee werd geografisch ingedeeld en als volgt over het land verspreid:

Staf KMP/KMar	Batavia
1e Bataljon MP (MP I)	West-Java (Staf te Bandoeng)
2e Bataljon MP (MP II)	Buitengewesten (Staf te Makassar)
3e Bataljon MP (MP III)	Sumatra (Staf te Medan)
4e Bataljon MP (MP IV)	Midden-Java (Staf te Semarang)
5e Bataljon MP (MP V)	Oost-Java (Staf te Soerabaia)
School-Compagnie MP	Tjnahi

Naar Madioen

Bitar

De bataljons werden, afhankelijk van de plaatselijke situatie en het beschikbare personeel, onderverdeeld in compagnieën. De compagnieën werden weer onderverdeeld in detachementen van verschillende grootte en samenstelling. De detachementen werden meermalen 'uitgezet' op verzoek van het

Binnenlands Bestuur en/ of onderdeelcommandanten in een bepaald gebied. Inzet geschiedde ook door C KMP/KMar. Tevens werd personeel beschikbaar gesteld voor diensten bij de militaire strafgevangnissen. Ieder detachement had een bewakingsgebied waarin niet alleen de MP-dienst, maar ook de burgerpolitiedienst moest worden verricht. De burgerpolitiedienst zou worden beëindigd als er weer sprake zou zijn van het functioneren van de 'echte' burgerpolitie. Veelal werd er in dat geval niet gestopt maar samengewerkt met deze burgerpolitie (indien aanwezig). Een greep uit de diensten die door de detachementen werden verricht: MP-dienst te velde, transporteren krijgsgevangenen, onderzoeken (op verzoek van de Auditeur-Militair, een onderdeelcommandant, de Nederlandse regering, het parlement), het leggen van hinderlagen, het verlenen van assistentie bij het zuiveren van kampongs, inlichtingenwerk, behandelen aanrijdingen, (garnizoens)patrouilles, ere-escortes, recherchewerkzaamheden (zowel op burger- als op militair terrein), uitvoeren executies (van b.v. Japanse oorlogsmisdadigers), het zijn van provoost-geweldige bij krijggraden, het betekenen van dagvaardingen en oproepingen, het verrichten van BBZ-patrouilles (Bestrijding Besmettelijke Ziekten), treinpolitie, begeleiden/bewaken Rode Kruis teams (medische hulp aan kampongbewoners), beveiligen waardetransporten, bemiddelend optreden bij gezinsproblemen en zelfs het afschieten van dolle honden en apen. Kortom een heel divers takenpakket, vaak door dienstplichtigen geheel zelfstandig uitgevoerd! Na de soevereiniteitsoverdracht bleef het KMP/KMar zo goed mogelijk functioneren, zij het veelal in samenwerking met de Indonesische Militaire Politie, de Polisi Militer. Per 25 mei 1951 werd het Korps formeel opgeheven en keerde het toen nog aanwezige

KMar en KL-personeel terug naar Nederland. Veel KNIL-MP-ers, veelal Molukkers, werden met hun gezin overgebracht naar Nederland. Zij mochten van de Republiek Indonesië niet, zoals zij wilden, demobiliseren op de Molukken. Aangekomen in Nederland werden zij onmiddellijk ontslagen uit de militaire dienst. Het KMP/KMar liet zestig sobats achter op de Erevelden in Indonesië.

Bron: Tjampoer Marechéplisie, het Korps Militaire Politie/ Koninklijke Marechaussee in Nederlands-Indië, 1945-1951, door Arie J. van Veen, uitgegeven in 1991 door De Batafsche Leeuw, ISBN 90.6707.274.5.